

Ilisimasariaqagaq

ILLISSAP PAAVATIGUT KRÆFTEQARNEQ

Illissap paavatigut kræfteqalernerumut patsisaasut

Illissap paavatigut kræfteqalernerumut patsisaasunik ilisimatusarnermi, nappaat tappiorannartumik virus-imik Humant papillomvirus (HPV) patsiseqartuq paasineqarpoq. HPV tappiorannartunut assigiingitsunut untritillit sinnerlugit amerlassusilinnut taaguutaavoq. Tappiorannartuq atoqatigiinnikut tunillaattarpoq sianigingisamillu qangali tunilatsittoqarsimasinnaasarluni.

Tappiorannartut HPV-inik taaguutillit ilaat kinguaasiuutitigut unngunititsinnaapput (kondylomer). Tappiorannartut HPV-nik taaguutillit allat illissap paavatigut kræftinnguussinnaasunik allannguuteqartitsinnaapput imal. kræftinnguussinnaallutik.

Illissap paavatigut kræfteqalerani kræftinnguussinnaasoqaleraniluunniit unngoqartoqarsinnaavoq. Arnat atoqateqartartut tamarmik ikinnerpaamik 80%-ii inuunermi ilaani tappiorannartumik HPV-mik tunillatsittarput.

Amerlanerpaatigut nappaat isumaminik ajorunaartarpoq. Arnalli ikittunnguit akornanni ajorunaarnani anigugassaajunnaartarpoq, taamaasillunilu kræftinnguussinnaasunik sananeqaatit allannguuteqarsinnaallutik kræftinnguussinnaallutilluunniit.

Illissap paavatigut kræfteqalersinnaanermumut misissortittarneq

1980-ikkunni illissap paavatigut kræfteqalersinnaanermumut misissuisitsisalerneq, illissap paavatigut kræfteqalersartut affaanngornerannik kinguneqarpoq. Ukiut kingullit tallimat ingerlaneranni ukiut tamaasa illissap paavatigut kræfteqartut tallimat missaat nunatsinni paasineqartarput.

Ukiut tamaasa arnat 40-niit 60-it missaannut amerlassusillit illissap paavatigut kræftinnguussinnaasunik nassaarfusut nakorsarneqartarput. Kræftinnguussinnaasut nakorsarnerisigut kræftinnguunnissaraluarat pingitsoortinneqartarpoq.

Kræftinnguuttoqarsinnaanera ersiuteqarneq ajor-

poq aatsaallu illissap paavatigut misissuinikkut paasineqartarluni. Kræfteqalissutaasinnaasut nakorsarneqanngikkaluaangamilluunniit tamatigut kræftinnguunneq ajorput. Arnani kikkunni kræftinnguuttartoq kikkunnilu kræftinnguunneq ajortoq qularnaatsumik ilisimaneqanngimmat, arnat kræfteqalissutaasinnaasunik nassaarfusut tamar-mik nakorsartinnissamik neqeroorfigineqartarput.

Kikkut misissortinnissamut aggersarneqartarpat

Arnat 20-it 50-illu akornanni ukiullit tamarmik ukiut pingasukkaarlugit aggersarneqartarput.

Arnat 50-iniit 65-inut ukiullit ukiut tallimakkaarlugit – HPV-milli nassaarfusut akulikinnerusumik aggersarneqartarput. 60-inik ukiulinni HPV-mik nassaarfiunngitsuni, kræfteqalernissaq ilimanaateqanngimmat, misissortittarnerit unitsinneqassapput.

Illissap paavatigut kræfteqalersinnaanermumut misissortittarneq iluaqutitai ajoqutitaalu

Illissap paavani kræftinnguussinnaasut nassaaralugit kræftinnguutsinnagit nakorsarneqarsinnaanerat misissortittarneq iluaqutitaraa. Arnat misissortittarneq peqataasarsimangitsut akornanni nappaat atugaanerusoq, misissuinerit arlalissuit takutippaat. Misissuineri peqataajuarnikkut illissap paavatigut kræfteqalernissaq pitsaalineqarsinnaapput.

Ajoraluarmik arnat ilaasa misissuinerup ineranik eqqunngitsumik paasitneqarneq misigisarpaat. Allannguuteqanngitsuoq taamaatoqarsorin-ninneq tassaavoq, allannguutit taamaanngikkaluit kræftinnguussinnaasut paasineqarnerat.

Taamaattoqartillugu pisariaqanngitsumik ernuaneq pilersinneqartarpoq, arnallu peqqissut pisariaqanngitsumik misissortittariaqartarput.

Taamaanngikkaluani allannguuteqanngitsorinninermi sananeqaatit allannguutillit paasinqitsoor-neqartarput. Amerlanertigulli ukiut qulit ingerlaneranni kræftinnguussinnaasarmata, tungaanut ukiut pingasukkaarlugit misissortittarnikkut piffis-

saagallartillugu paasineqarnissaat ilimanaateqarluninnoq.

Illissap paavani sananeqaatinik misissuineq sunaana?

Børstimik qituttumik atortulerluni illissap paavani sananeqaatinik nigguusamillu misissugassamik ("sme-ar") peersisoqartarpoq.

Qanoq ilionikkut misissugassamik peersisoqartarpat?

Peqqissaaveqarfimmiit / napparsimavimmiit aaliangersimasumik aggerfissamik neqeroorutalimmik aggersarneqassaait, namminerluunniit piffissannik inniminnisinnaanermik neqeroorutitallimmik alla-garsitineqarlutit.

Arnat ilaannit sivikitsumik iluaagineqartarpoq qaqu-tiguiinnarlu annernarsinnaasarluni.

Sananeqaatit qanoq isillugit misissorneqartarpat?

Misissugassaq Hvidovre-p Napparsimmaviani nappaammik suussusersiniaanermumut immikkoortorta-qarfimmi nakorsanit immikkut ilisimasalinnit misis-sorneqartarpoq.

Sananeqaatit allannguuteqarsimanerat qanoq paasineqassava?

Sananeqaatit allannguuteqarsimanerat tassaavoq il-lissap paavani sananeqaatit allisitsiut atorlugu isik-kumikkut allannguuteqarsimanerannik takunnin-neq. Ass. aseruuttoorfiunikkut, ameraasaq aam- mali kræftinnguussinnaasoqarnikkut, sananeqaatit isikkumikkut allannguuteqarsinnaapput. Kræftin-guussinnaasut (dysplasi) qanoq siaruassimatigi-nerat apeqquataalluni assigiingitsunut sakkukin-nermiit sakkortunerumut immikkoortinneqartarput. Sananeqaatit allannguuteqarsimasut aseruuttoor-nermik patsiseqartut ilaat kræftinnguussinnaasunut assingungaaraangata, immikkoortinniarneri ajorna-kusoorsinnaasarput.

Misissortereermermi qanoq akissutisisoqarsinnaava?

- Sananeqaatit ajoquteqanngillat
- Misissugassaq atorsinnaanngilaq
- Sananeqaatit allannguuteqarsimapput

Misissukkat amerlanersaat (90% sinnerlugit) ajoqu-teqarneq ajorput, taamaakkaangallu ukiut pinga- sut qaangiunneranni misissortikkiartoqinnissamik neqeroortoqaqqittarpoq. Misissugassat 2% mis-saat atorsinnaaneq ajorput nangeqqittariaqartarlutillu. Misissugassaq sananeqaatit annikippallaarpata imal. aaterssimappata atorsinnaasannngilaq.

Misissukkat 5%-iisa missaanni sananeqaatit allan-guuteqarsimasarput, taamaattoqartillugulu allan-guutit qanoq annertutiginerat apeqquataatillugu, ilunnik sukumiisumik nakorsamik misissortinnissat siunnersuutaassaaq.

Peqqissaavik/napparsimmavik misissugassamik tigu-sisoq akissuteqartuussaaq.

Akissutisinnissamut sap. ak. sisamat tallimallu akor-nanni utaqqinissat naatsorsuutigissavat.

Sananeqaatit allannguuteqarsimappata qanoq pisoqassava?

Sananeqaatit allannguuteqarnerat illissap paavati-gut kræfteqalernerunngitsuoq erseqqissaatigissallu-gu pingaarteqarpoq.

Sananeqaatit allanngorsimaneranni tamatigut misis-sorteqqinnissamik siunnersorneqassaait. Sanane-qaatit annikitsuinnarmik allannguuteqarsimappa- ta, nappaammik suussusersiniartartup aseruuttoor-nerunersuoq nalornippagu, qammatit arfinillit qaa-

ngiunneranni misissugassamik tigtusivigineqaaqqis-saatit. Misissueqqinnerit taamaattut tamangajallu-innarmik ajoquteqarneq ajorput.

Misissugaq kræftinnguussinnaanermumut annertuu-mik takussutisartaqarpat, misissorteqqinnissaq pi-sariaqarpoq. Nakorsaq illissap paavaniit allisitsiut atorlugu - Rigshospitalimi misissugassamik - anni-kitsunik peersissaaq (biopsier).

Sananeqaatit allannguuteqarsimanerat qanoq nakorsarneqartarpat?

Allannguutit annikitsut isumaminik ajorunaara-siuttarput, taamaammatt iliuuseqannginnermi nak-utiginneqaaqqarallartarput.

Sananeqaatit allannguutaasa piffissap qanoq sivi-sutigisup ingerlanerani kræftinnguussinnaasarne-rat ilisimaqqisaarneqanngilaq, amerlanertigulli ar-namiit arnamut assigiinngit ukiut 10-15 missaan-niittarlutik.

Nakorsartinneq

Kræftinnguussinnaasut annertuut ilusortinnikkut illissap paavatigut nuumigut amiliartortumik peer-sivigineqartarput.

Sinitsinneqarluni illissap paava nuumigut amili-artortumik peersivigineqartarpoq aanaarneralu unitsinneqarluni. Suliaritinneq minutsinik quliniit 15-inut sivilissuseqarpoq.

Nipaallisaatinik pisiassamik soorlu Panodil-inik ni-paallisarneqarsinnaasumik ilukkat annikitsumik anniaataasinnaavoq. Illissap paavani piigaq misis-sugassanngorlugu nassiunneqartarpoq, akissutis-saali ilisimaneqareermat misissortinnermi siullermi paasissutisissuutaasarpoo.

HPV-mut misissortinneq

Sananeqaatit annikitsumik allannguuteqarsimappata, paasiuminaappallu aseruunnerunersuoq ima-luunniit kræftinnguussinnaasuunersuoq, nakorsaq nappaammik suussusersiniartartoq sananeqaatit HPV-mik tunillanneqarsimanerannik misissuinikkut paasissutisinneqarsinnaavoq.

Misissuineq soqanngippat allannguutit annertusi-nissaannut kræftinnguussinnaanissaannulluunniit ilimanaat suunngitsuinnaavoq. HPV-mik misissui-neq nassaarfiuppat misissortiffissatut aalajanger-sakkat naapertorlugit misissortittarnissaq pingaa-ruteqarpoq.

Akiuussutisissaq illissap paavatigut kræfteqalersinnaanermumut pitsaaliuutaavoq
Illissakkut kræfteqalersinnaanerit arlalippasuit HPV-mut akiuussutisinneqarnikkut pitsaalineqar-sinnaapput. Tappiorannartunik illissap paavati-gut kræfteqalissutaagajunnerusunik tunillatsinnis-saq akiuussutisissaq pitsaaliortarpa. Akiuussutis-sat maana atorneqartut tappiorannartunut HPV-nut assigiingitsunut marlunnut -illissap paavatigut kræfteqalersarnerit 70%-iinut patsisaasartunut - illersuutaapput.

Akiuussutisinneqartarneq meeqqanik akiuussutis-siisarnernut ilaavoq, nivarsiaqqat atoqateqarta-linnginnerini (aqqaneq marlunnik ukiullit) akiuussutisinneqartarlutik. Akiuussutisinneqaraluaruillu-unniit akiuussutisissaq kræftinnguussinnaasunik al-lannguuteqarnerumut kræfteqalersinnaanermullu 100% imik illersuutaannginnera pissutigalugu, il-lissap paavatigut kræfteqalersinnaanermik misis-sortittarnernut peqataasarnissat pingaarteqar-poq.

Nalunaarneq, misissortinnissaq taamaatinissaa kinguartinnissaaluunniit

Naartuneq aallarnissarlunniit pissutigalugu misis-sortinnissat taamaatinniarukku kinguartinniaruk-kuluunniit peqqissaavimmum/napparsimmavimmum oqarasuaatikku nalunaarutigisinnaavat.

Kræftinnguussinnaasunik illiaq ersiuteqanngit- soq peerneqarsimappat misissortittarnissanut ag-gersarneqassaassaait.

Misissortittarunnaaraluaruit sukkulluunniit ilan-guteqqissinnaavutit. Saaffiginnikkut misis-sortinnissat kissaatigissavat, tamatuma kingorna qaaqquneqaaqqitallissaait.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik / Det Grønlandske Sundhedsvæsen
smear@peqqik.gl · Tlf.: 34 43 67